

Megjelen hetenkint kétszer
szerdán és szombaton este.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Sátoraljaujhely, Főter 9 szám.

Telefon: 42. szám.

Kéziratokat nem adunk vissza.

Ylttérben minden garmond sor 40 fill.

ZEMPLÉN

POLITIKAI HIRLAP.

Előfizetési ára:

Egész évre 10 korona, félévre 5 kor,
negyedévre 2.50 korona.

Egyes szám ára 10 fillér.

Hirdetési díj:

Hivatalos hirdetéseknek minden szó után
2 fill. Petít betűknél nagyobb, avagy
'szbetűkkel, vagy keretfel ellátott hir-
detések térmenték szerint egy négyzet
centim. után 8 fill. — Állandó hirdeté-
seknek árkedvezmény.

A politikai harctérről.

— szept. 18.

Az új botrányok.

Benne vagyunk ismét a leg-
hallatlanabb botrányok kellő kö-
zepében. A parlamenti anarchia
a nyári szünet alatt megerősö-
dve tegnap újult erővel s a réginél
is nagyobb dühvel tört ki ismét.
Olyan engesztelhetetlen gyűlölet-
tel csaptak össze az ellenfelek,
mintha minden ellenzéki szemé-
lyében is halálos ellensége volna
minden kormánypártinak. És elő-
ről kezdődött ismét a sip, dob,
trombita fűlsiketítő szereplése, a
rendőrök felvonulása, a botrányos
dulakodások stb., amelyek már
Európa szégyenfoltjává tették a
magyar parlamentet. Hogy mindez
hová fog vezetni, hogy ez a sze-
rencsétlen nemzet meddig kell
még szenvedje e rémes felfordul-
ást, azt csak az Isten tudja.

A parlamenti botrányos ese-
ményekről a napilapok bő tudó-
sítással látták el már a közön-
séget, e helyen csak a kormány-
elnöknek ezeket megelőző nyilat-
kozataival fogunk röviden fog-
lalkozni, mert ezekből a lehető
legvilágosabban kitűnik, hogy a
szomorú eseményekért valóban
mindenkit terhelhet felelősség,
csak a kormány conciliáns, békés
magatartásán nem multak azok.

Lukács a helyzetről.

Hétfőn a munkapárt értekez-
letet tartott, melyen a miniszter-
elnök beszédében kijelentette,
hogy a munkapárt és a kormány
megtett és megtesz mindent, hogy
a Ház rendjét és békéjét lehetővé
tegye.

— „Ezt a kötelességét meg fogja
tenni a jövőben is, örövendeni fog,
ha az ellenzék ebben segítségére jön,
de meg fogja tenni az ellenzék nél-
kül is, sőt az ellenzék ellenére is.”

Ez a miniszterelnök beszédé-
nek alaphangja, ez a conciliáns
s egyuttal határozott szellem nyilat-
kozik meg azokban a pontok-
ban is, a melyekben a házszabály-
reform határait jelöli meg. Ebből
a reform-tervből láthatja az or-
szág, mily messzemenőn kívánja
a kormány és a munkapárt a par-
lament működését, ez igaz alkot-
mányosságot védeni, erősíteni,
biztosítani, s hogy ezzel szemben
minő koholmány az ellenzék min-
den állítólagos sérelme. *Maqa a*
kormány és a munkapárt kívánja

legerőteljesebben, hogy junius
4-ike ne válhasson precedenssé,
s ugyancsak azt kívánja, hogy az
elnök se szoruljon Házon kívüli
hatósági erőre, továbbá, hogy a
képviselők és pártok joga a leg-
hathatósabb törvényekkel bizto-
sítottassék s a házszabályok min-
den irányban tökéletessé alkot-
tassanak.

Teljes őszinteségével ép úgy
mint meggyőző erejével hat a
miniszterelnök nevezetes nyilat-
kozata: „A junius 4-ik szavazást
precedensnek nem akarjuk tek-
inteni, nem is tekintettük soha,
sőt azt mondjuk, hogy az isten
mentse meg a magyar törvényho-
zást attól, hogy többször jusson abba
a helyzetbe, hogy ilyen eszközök-
kel juttassa érvényre a többségi
akaratot. Mi a junius 4-iki sza-
vazást sem tekintjük egyének,
mint egy kényszerhelyzet folyo-
mányának, amely kényszerhely-
zetbe az ellenzék magatartása
sodort bennünket; mint a jogos
övédelem egy eszközének az
ellenzék jogtalan erőszakossá-
gaival szemben.”

A miniszterelnök tehát megad
az ellenzéknek minden emberileg
megadható módot, hogy a hiva-
tás-teljesítés, a hazafias köteles-
ségtudás útjára visszatérjen, de
nem riad vissza attól, hogy min-
den körülmények közt biztosítsa
az állam rendjét, a törvény ural-
mát, a parlament működését, a
mik nélkül sem nemzeti szu-
verenitás, sem magyar uralom nincs.

Lukács a választói jogról.

A miniszterelnök nyilatko-
zának számos kiemelkedő mo-
zanata közül mint a maga nemé-
ben egyedül álló fontosságú em-
litjük azt, amit a választói re-
formmal kapcsolatban az ipari
munkásokról mond. Így még fele-
lős magyar államférfi nem nyilat-
kozott a munkásosztályról; —
Lukács az első magyar minisz-
terelnök, aki a magyar ipari
munkásság érdemét és értékét
ily teljes mértékben méltányolja
és érdekét ily messzemenőleg
magáévá teszi. „Különös sulyt
kell helyeznünk arra — mondja
a miniszterelnök — hogy az a
társadalmi osztály, amely akkor,
midőn a jelenlegi választójogi
törvény megalkottatott, még nem
létezett és csak utólag keletke-

zett az igazi fejlődés követke-
zőjében, t. i. az ipari munkások
osztálya a maga súlyának és fon-
tosságának megfelelőleg nemcsak
társadalmi, hanem politikai szerep-
léshez is jusson. Erre annál inkább
kell törekednünk, mert hiszen el-
 kell ismernünk, hogy ez az osz-
tály egy intelligenciájánál, mint
az állami terhekben való része-
sedésénél fogva teljes joggal kö-
vetelhet magának részvételt a
törvényhozásban.”

Ime a magyar munkásosztályt
és annak vezetői magkapják a
méltó elismerést, a jogokat, hogy
értelmességükkel a nemzet taná-
csában érvényesíthessék, meg-
kapják a tömegük súlyát és ér-
tékét jogos igényeik mértékében
honoráló választói jogot! — S
most mégis a munkapárt ellen
fordulnának? Ez valóban párját
ritkító eltévelyedés lenne, teljesen
érthetetlen, — öngyilkos politika
a munkásság részéről! De ná-
lunk, a lehetetlenségek földjén
még ez is lehető!

A városok fejlesztése.

Miket rendel az új törvény?

— szept. 18.

A városok fejlesztéséről, il-
letve az ez irányban intéz-
kedő s most négy hete életbe
lépett új városi törvényről
mostanában igen sok szó esik,
és méltán; anélkül azonban,
hogy a nagy közönség álta-
lában szabatosan ismerné az
új törvénynek akár legfonto-
sabb rendelkezéseit is. Épen
ezért nem tartjuk érdektelen-
nek a következőkben egy kis
összefoglaló ismertetést adni
az új törvényről, két összeha-
sonlító táblázattal az eddigi
és az új állapotról.

A tisztviselői minősítés.

Az új törvény a r. t. városok főbb
tisztviselőinek minősítését újra szabá-
lyozza. Az eddigi jogállapottól való
eltérést a következő táblázat tünteti fel:

A tisztviselői állás	Minimális kvalifikáció	
	eddig	ezentul
Polgármester, ki egyuttal árva- széki elnök	államtud. államvizsga	jog- és állam- tudományi államvizsga
Tanácsosok, kik egyuttal árva- széki ülnökök	egyiknek jog- végzettség kellett lennie	jog- és állam- tudományi államvizsga
Főjegyző	közszéki-jeg- zői vizsga, vagy államt. államvizsga	államtud. államvizsga
Rendőrkapitány	—	államtud. államvizsga

A törvény kifejezetten megengedi
hogy a városok „egyes különös szak-
képzettséget igénylő állásokra nézve
szervezési szabályrendeleteikben a tör-
vényben megállapított elméleti kép-
zettségen felül egyéb elméleti vagy
gyakorlati képesítést is megállapít-
hatnak.”

Az új törvénynek a tisztviselői
minősítésére vonatkozó rendelkezései
azonban „a jelenlegi alkalmazásban
lévő tisztviselőkre nem terjednek ki.”

A fizetési osztályok.

A 10,000-nél több lakossal bíró
r. t. városok tisztviselőit a törvény
következőleg sorozza be fizetési osz-
tályokba:

Fizetési oszt.	Az állás megnevezése
VII.	Polgármester
VIII.	Polgármester-helyettes, rend- őrkapitány, tanácsnok, fő- jegyző, főjegyző, főmérnök, főszámvevő
IX.	Ügyvezető orvos, alkapitány, ügyész, mérnök, számvé- vő, pénztárnok
X.	Orvos, I. oszt. rendőrfogal- mazó, levéltárnok, állator- vos, közgyám (ha árvaszéki előadó teendőket végez), al- számvevő, ellenőr rendőr- tiszt, irattárnok
XI.	II. oszt. rendőrfogalmazó, köz- gyám, adóosztály, rendőrbiztos, végrehajtó, írnök, városgazd.

Az egyes fizetési osztályokon be-
lül a fizetési fokozatokba a városi köz-
igazgatási tisztviselőket az állami tiszt-
viselőkre érvényes szabályok szerint
lépnek elő.

A városnak jogában áll tisztvi-
selőit a fentieknél nagyobb illetmé-
nyekben is részesíteni, valamint ré-
szükre az állami tisztviselőknél ke-
vezőbb előléptetést biztosítani.

Egyéb intézkedések.

A városi tisztviselőnek családi
pótlékra is van igénye, ha fizetése és
esetleges pótléka nem éri el az állami
tisztviselő fizetésének és családi pótlé-
kának együttes összegét.

Kimondja a törvény, hogy azok
a városok, amelyekben nyugdíjintézet
már van, 1913-tól kezdve „a várme-
gyei nyugdíjintézet javára kivetett
törvényhatósági pótdó fizetése alól
felmentetnek.”

A városi háztartás terén is tar-
talmaz a törvény néhány üdvös uji-
tást, mely főleg abban áll, hogy a
kisebb értékű ingatlanok vétele, eladása,
a városi vagyonnak bérbeadása,
3000 koronán alul, felsőbb hatósági
jóváhagyást nem igényel. Elcsik to-
vábbá az ingatlan vételénél és eladá-
sánál az eddigi hosszadalmas eljárás
és a határozat meghozatalánál név-
szerinti szavazás útján a jelenlevők
többsége dönt.

Őszi cipő divat újdonságok

a legdivatosabb formákban és legizlésebb
kivitelben urak, hölgyek és gyermekek
részére teljes választékban megérkeztek.

FÖLDES FERENCZ CIPŐÁRUHÁZA

Sátoraljaujhely, Fő-tér.

A Gazdasági Egyesület kiállítása.

Hírek a jövő hónapban rendezendő sátorajaujhelyi gyümölcs- és kertészeti kiállításról.

A miniszter fényes adománya.

— szept. 18.

A Zemplénvármegyei Gazdasági Egyesület által a nagyméltóságú földmívelésügyi miniszter támogatásával a vármegyházán f. évi október 6, 7 és 8-ikán rendezendő gyümölcs és kertészeti kiállítás előkészületei nagyban folynak s az eddigi bejelentések után itélve a kiállítás sikerülni is fog.

Különösen nagy az érdeklődés a dísz- és konyhakertészeti kiállítás iránt, melyen hír szerint nagyobb kollekcióval többi közt a következők vesznek részt: herceg Windischgrätz sárospataki, a kertészeti és magtermelési rt. tokaji, a m. kir. állami telep terezali, gf. Széchényi Ernőné bélatanyai, az állami tanítóképző sárospataki, Sátorajaujhely városi kertészete és a Sárospataki Gazdakör.

A gyümölcsfélékből eddig — valószínűleg a kedvezőtlen időjárás miatt — kevesebb bejelentés eszközöltetett, valószínű azonban, hogy a bejelentési határidő utolsó napjain mind sűrűbben fognak érkezni bejelentések, mert hiszen a rossz időjárás erre hátrányos befolyással alig lehet, miután 1 gyümölcsfajtából legrosszabb esetben is 1—1 tányérra való (7—8 db) konservekből és befőttekből fajtánként 2—3 üveg mindenkinek telik, nem említve a szőlőt és aszaltgyümölcsöket.

Hisszük, hogy a Gazdasági Egyesület anyagi áldozattal és fáradsággal járó díszes törekvése a vármegye gazdaközönségének méltánylásával és tetszésével találkozhat s kiki tehetségéhez képest hozzá fog járulni eredményeivel a kiállítás sikerének előmozdításához!

A kiállítás iránti érdeklődést méltán fokozhatja azon örömdetes körülmény, hogy a m. kir. földmívelésügyi miniszter ur a kiállítók díjazására 3 állami arany, 6 ezüst és 12 db. bronzérem kiváltására jogosító okleveleket bocsátott az Egyesület rendelkezésére, kiszáradak jutalmazására pedig 300 kor. államdíjat, melyeken kívül a Gazdasági Egyesület is dísz, elismerő és közreműködői okleveleket oszt ki.

A kiállításon résztvehet minden zemplénmegyei nagy és kistermelő, akár tagja az Egyesületnek akár nem. A térdíj a legalacsonyabban 1 koronában állapított meg □ méterenkint, ami 9 tányérnak felel meg. Bejelentési lapokat készséggel küld bárkinek a Zemplénmegyei Gazdasági Egyesület titkári hivatala.

Szemgyógyintézet van Miskolcson.

Egy peches ember, akit Pleskónak néztek.

Egy éj az ujhelyi rendőrségen.

— Törvényszéki tárgyalás. —

— szept. 18.

Ez év április 23-án, mikor Pleskó Géza, az országos hírű betörő épen szökésben volt s Ujhely körül esavargott, sőt pár nappal előbb itt betörést is követett el, kellemetlen kalandja akadt Kovács Gyula ujhelyi Máv. gyártelepi munkavezetőnek. Kovács e napon megtudta, hogy a gyámfi, ki azóta már javítóintézetbe is került, megszökött a mesterétől s valószínűleg a Diana-kertben akarja tölteni az éjszakát. Feltette magában, hogy megcsipi a fiut s azért este 8—9 óra tájban lesbe állott a Molnár János-utcán, a Dókus-bank előtt, figyelve, hogy mikor jön a megszökött gyerek a Diana-kert felé. Persze, hogy a gyerek észre ne vegye őt, folyton bujkált a lámpaoszlopok mögött, a kapuk aljában stb., úgy, hogy viselkedése felette gyanus volt. Fel is tűnt két ujhelyi fiatalembernek, Lengyel Dezsőnek és Weinberger Jenőnek, akik hosszabb időn át megfigyelték, majd, amikor Matanovich Dezső rendőrségi napidíjas arment, figyelmeztették őt arra, hogy a Dókus-bank ellen alighanem betörés készül.

Matanovich először beinvitálta a két fiatalembert a rendőrségre s ott jegyzőkönyvet vett fel jelentésükről, azután pedig segítségül kérte Friss Heimann tüzoltóparancsnokot s vele és két rendőrrel megindultak, hogy nyakonesipjék a gyanus alakot, kiből mindnyájan Pleskót, a betörőkirályt sejtették.

Miután amit sem sejtő Kovácsot valóságos stratégikusan körülkerítették, Friss Heimann odalépett hozzá s igazolásra szólította fel. Az igazított ember azonban, nem tudván, hogy miről van szó, így fakadt ki: „Nem pap magam, hogy gyónjak magának.“ Ezzel persze csak még gyanusabbá lőn s most már bevitték a rendőrségre. (Közben megfogtak egy részeg napszámot is, aki szintén „gyanusan“ ácsorgott ott s akiben büntársat sejtettek.)

A rendőrségen Kovács eleget magyarázta, hogy ő kiesoda, de kéllőleg igazolni nem tudta magát, sőt még jobban belekeveredett a bajba, mikor elmondta, hogy ő a gyámfiat várja, akit össze akar verni. „Most már, — mondotta Matanovich, — annál is inkább itt tartom, nehogy kárt tegyen valakiben.“ És valóban: Kovácsot lecsukták a rendőrségi fogdába, honnan csak másnap reggel eresztették ki, miután nyilvánvalóan kiderült, hogy 14 év óta itt lakó, békés polgár, akit semmiféle büncselekmény vagy kihágás gyanuja nem terhel.

Szabadulása után Kovács személyes szabadság megsértése miatt feljelentette Matanovichot, akit a vádtanács vád alá is helyezett s ez ügyben tegnapelőtt, hétfőn volt a főtárgyalás. A büntetőtanácsban Wielland Lajos táblabíró elnököl, szavazóbírák Lábos Béla és Fejes Ernő voltak, a közzéadott Török Géza kir. ügyész képviselte, védőként id. Bettelheim Jakab dr. szerepelt.

A tárgyaláson a tanúk vallomásából a fentebb leírt tényállás világított ki. Ennek alapján a bíróság büntőnek mondta ki Matanovichot a btkv. 193. §-ába ütköző személyes szabadság megsértésében, de a 92. §. alkalmazásával csupán 20 korona pénzbüntetést szabott ki s ennek

végrehajtását is, — a Novella alapján, — felfüggesztette.

Az indoklás szerint megállapította a bíróság, hogy bár Matanovich csak díjnok, de azért tettét köztisztviselői minőségben követte el, minthogy Ujhelyben kevés a rendőr s így, — a polgármester vallomása szerint, — napidíjasokat is megbíznak köztisztviselői teendőikkel. Megállapította a bíróság azt is, hogy a letartóztatásra s Kovácsnak egy éjén át való benntartására semmi jogos alap nem volt s így Matanovich hatáskörét túllépte; tehát bűnösségét meg kell állapítani. Minthogy azonban soha büntetve nem volt s egyébként köztudomásúlag pontosan és szorgalmasan felel meg hivatalának, a bíróság indokoltan találta a 92. §. és a Novella alkalmazását.

Az ítéletben a felek megnyugodtak s így az jogerős.

Riportok a vármegyéből.

1 Gyilkosság Szinnán. Szinnán a múlt héten szörnyű gyilkosság történt. Csütörtökre virradó éjjel az utcán halva találták Csorba László csongrádmegyei tizenhét éves munkáslegényt. A csendőrség nyomban hozzálatott a nyomozáshoz és megállapította, hogy Szabó Mihály és Holodnyák György szerelemföltésből szúrták agyon a csinos vetélytársat. A homonnai kir. járásbírósg fogatnosítottatta a hullaboncolást, melynél hét mély szurást találtak a hátban. Az egyik szúrás husz centiméternyire hatolt a testbe és átvágta az ütőeret úgy, hogy az feltétlenül halált okozott. A két legényt a sátorajaujhelyi kir. ügyészhez kísérték.

2 Vaddisznó helyett a bátyjára lőtt. Bazár János és unokaöccse, Bazár István görögnyei lakosok éjjelenként fegyveresen őrizték a burgonya és tengeri földet, melyen a vaddisznók állandóan kárt okoztak. Száz lépésnyire távolodásban álltak fel egymástól és csendesen viselkedtek, de mivel hosszú ideig nem jelentkezett vad, Bazár János unalmában felállt és mozgolódott. Társa az éjjeli csendben azt hitte, hogy a vaddisznó és egyenesen a hold által megvilágított irány felé lőtt. A golyó talált és Bazár János jobb karján ment keresztül, ki fájdalomában összerogyott. Sérülése súlyos.

3 Tolvajvilág. Krimerszki Mihály varannói építési vállalkozótól 507 korona készpénzt loptak. A tett elkövetésével Petrilla Muzek Mihály varannói illetőségű rovvott multu egyént gyanúsították, kit a csendőrség kérdőre is vont. A pénzt nem találták meg nála és ő tagadja a tettet, birtokában volt azonban flóbert puská és más oly tárgy, melyekhez jogos uton nem juthatott, így könnyen lehet, hogy ezt is ő követte el. — Kundrát Miklósné és egy társnője, színnamezői lakosok Homonnán tetten érettek, amikor egy vásári sátorból egy vég csipkét loptak; megmozgásuknál egy lopott tárggyakkal megtöltött batyut találtak náluk. — Utácson Spák Vaszilyntól egy vég vásznat loptak, melynek tettese Tapolycsán Vaszilyné volt, ki azt Révhegyen pálinkáért értékesítette. — A Felsőmihályihoz tartozó lengyel telepen levő bolthelyiségbe az ablakon át bemászott valaki s onnan néhány korona pénzt, cukrot és több doboz hölgyiszivarkát loptott.

4 Aki még sokra viheti. Repich Félix, Topolókán lakó lengyel telepítvényesnek 17 éves fia, aki fiatal kora dacára már erősen rovvott multu,

legutóbb a legagyafurttabb ujjabb szélhámosságokra és lopásokra vetemedett. Hogy szánalmat és bizalmat keltsen magára iránt, több helyen teljesen elárvult fiúnak adta ki magát és idegen cselédkönyvvvel szegődött szolgálatba; azután meglopta hiszékeny gazdáját és eltűnt. Ezt hosszabb időn át folytatta a sztrófkói és homonnai járás számtalan községében. Gorzón lopott utoljára 150 koronát, Petróczon pedig egy ott dolgozó kőművestől 40 koronát és különféle ruhaneműt. Ez utóbbi panaszára a tavarnai csendőrség kinyomozta kiletét és Topolókán letartóztatta.

HIREK.

Fázunk,

komolyan és ugylátszik végérvényesen a rövid és sanyaru nyár után, amely nyár különben alaposan kifigurázott az idén minden komoly és nem komoly százesztendő jövendőmondót. Februárban tavasz volt, áprilisban hó borította a Sátorhegy környékét, májusban pár szép napot kölcsönzött a titokzatos természet az árva emberfőkáknak, aztán elsikkadt, elpárolgott a nyár a nyári vendéglősök nagy bánatára. Nem lehetett megírni azokat a forró költeményeket, amelyek oly szépen lubickolnak az aranyos fényárban.

Ugy, ugy. A kedélyhangulatok szélsőséges különbségét keveset élvezhettük könnyű és sikamlós rimekbe öntve, de hát ez az emberfajta leg ruganyosabb, ez segít magán. Most itt az ősz. Borus az idő? ... Fáradt fellegek vannak az égen, mint a szíven a bánat, mely ha nem bírja a terhet, könnyekbe tör ki, mint a felhő langyos, panaszos esőbe...

Aztán a tél, ahol már rokokó hangulatok halk illata reszket, különös álmódások, visszamerengések a multba, belelátások a jövőbe, a jövő Ujhelybe, mikor dérhullásos őszi esteken nemcsak a Központi kávéház basaváló cigánya, vagy a városi színház vibráló moziképei, a vesebajos Duczi bácsija nyújtja az ujhelyi kultürközönség szellemi imbisztét, hanem az irodalom, a művészet. A Szép, a Nemes, a Lélekemelő. A disznótörökön, névnap hejehujákon, cankfogyasztáson kívül állandó színházunk művészi előadásain, zenész-emberek hangversenyében, művészi felolvasásokban, matiné szellemességeiben gyönyörködhetik majd az ujhelyi közönség, amely most... Eh, ábrándozás, álmódzás az élet megromtója.

Álmódzás, romantika: isteni adományai az emberi fantáziának, szivből üdvözlünk itt a tél küszöbén, amely a te országod, mert már is segítettél elfeledni, hogy kinn lucok van, sár és csontig hatoló, nedves hideg és csillogó gyémántport hintetél fényre sóvárgó, könyves szemek elé...

— Kiküldetés. A Budapesten 1912. évi szeptember hó 28-tól október hó 20-ig megtartandó országos közigazgatási továbbképző tanfolyamra Zemplénvármegye részéről dr. Bessenyei Zénó, a sárospataki járás főszolgabírája küldetett ki, aki a jelzett időben a tanfolyamon részt fog venni.

— A sorozás. Ujhelyben a fősorozás e hó 26-án kezdődik. Figyelmeztetnek úgy az egyéves önkéntesek, valamint a tanítók, hogy egyéves önkéntességi kérvényeiket még folyó hó 26-ika előtt okvetlen adják be s különösen a tanítók, kik az új véderőtörvény szerint már nem a póttartalékba, hanem rendes csapatstebbe lesznek beosztva s így mindazokra, kik kérvényeiket a kitűzött időn belül beadni elmulasztják, esetleg hátrányos következmények hárulhatnak.

Jarcsó cukrászda!!
Sátorajaujhely, Főter 10. szám

Naponta friss sütemény ujdonságok

Reggeli és uzsonna kávé.

— **Választmányi ülés.** A „Magyar Nyelvet és Népevelést Zemplénvármegyében Terjesztő Egyesület” szeptember hó 25-én délelőtt 9 órakor választmányi gyűlést tart a vármegyeháza kistermében. A tárgysorozatokban 8 fontos tárgy szerepel; óvodai építkezési és személyi ügyek.

— **Uj csendőrpáncsnok.** Szabó József, a kassai csendőrkörlet páncsnoka, ahova Ujhely is tartozik, egészségi okokból saját kérelmére felmentetett jelenlegi szolgálati állása alól és létszám feletti vezetése elrendeltetett. Helyébe a kassai csendőrkörlet élére Várady Ede ezredes, a VII. csendőrkörlet, a nagyváradi továbbképző és altisztai iskola páncsnoka nevezetett ki.

— **Az ujhelyi rendőrség fejlesztése.** Schmidt Lajos rendőrkapitány hosszú és alapos előterjesztésében fordul most a tanács útján a képviselőtestülethez, a rendőrség elkerülhetetlen fejlesztése tárgyában. Ebből az írásból közöljük a következő részeket:

Az 1912. évi LVIII. t. c. végrehajtásából folyólag az államsegélyből a m. kir. belügyi kormány által Sátoraljaujhely város részére 1913. évtől kezdve egyelőre évi 9000 korona segélyt fog folyósítani azzal a kizárólagos rendelkezéssel, hogy ez az összeg a város rendőrségének fejlesztésére fordítandó.

A rendezett tanács megalakulása, tehát 13 év óta több ízben tettem előterjesztést, hogy a város fejlődésével, terjeszkedésével s a népesség gyarapodásával egyidejűleg a rendőrség is fejlesztésnek, annak személyzete szaporításnak azért, hogy a közbiztonság folyton fokozódó igényeivel szemben feladatának megfelelhessen. Sajnos, ezeknek az előterjesztéseknek mindössze annyi fogantatja lett, hogy 13 év alatt a rendőrlétszám létszámát pár fővel s a hivatal létszámát 1—2 napidijással szaporították, holott a város azóta terjeszkedett, a lakosság száma ma már 20 ezret is meghaladja s így a nagy kiterjedésű városban ma 20—22 rendőr teljesíti a személy és vagyonbiztonsági szolgálatot.

Ezek előrebocsátásával most, a mikor 1913-tól az említett célra 9000 kor. áll rendelkezésünkre, annak miként való célszerű felhasználása iránt a következő javaslatot teszem:

A mostani hivatali és rendőrségi létszám a maga egészében érintetlenül fenntartandó.

Szervezendő lenne:

1. A X. fizetési osztály 3. fokozatába sorozott I. oszt. rendőrfogalmazói állás 2000 korona fizetés, 700 kor. lakpénz.

2. Egy rendőrfelügyelői állás XI. oszt. 3. fokozat, 1400 kor. fizetés, 640 kor. lakpénz.

3. 4 rendőri állás a 1150 kor. (fizetés, felszerelés, ruházat.)

Ez összesen 9360 korona.

A kapitány ezután alaposan megindokolja a javaslat egyes pontjait, majd így folytatja:

Ebből az alkalomból nem mulasztatom el jelenteni azt, hogy a rendőrlétszámra laktanyaszerű elhelyezésre kellő helyiségekkel nem rendelkezünk. A létszám ma 3 kis, szűk szobában szorong, melyekben 11 ágy van elhelyezve. Hiányosak továbbá a rendőrségi zárkák és toloncszobák, sürgős feladat lenne tehát esetleg a rendőrkapitányi hivatalnak egész kihelyezésével megfelelő rendőrlaktanya, zárkák és toloncház építése vagy bérlése. Tudva azt, hogy ennek keresztülvitele nagyobb anyagi áldozatokkal s így az adózó polgárság megterhelésével járna, bátor vagyok felhívni a tekintetes képviselőtestület figyelmét arra, hogy a törvényhozás

által a városok részére megszavazott államsegélyből körülbelül 150 ezer korona felesleg marad évenként a belügyminiszter ur rendelkezésére, tehát alkalmas uton és módon és a lehető befolyások felhasználásával arra kellene kérni a belügyminiszter urat, hogy ebből az összegből a rendőrség fejlesztésére évenként bizonyos segínyt folyósítsa.

Ezek után csupán a köz érdekében tett javaslataim elfogadását, s a további intézkedések megtételét kérem.

— **Labdarugó mérkőzések.** Az elmúlt vasárnap délutánján Ujhely mindkét football pályáján mérkőzés volt. Délután 2 órakor kezdődött a Vasutasok és az Egyetértés mérkőzése, mely erős kudarcot hozott az Egyetértésnek, amennyiben a gyakorlottabb vasutasoktól 9:0 arányban kikapott, Csepegyő esőben kezdtek meg a bajnoki mérkőzést. Nagyon természetes dolog, hogy ez a sáros pálya, a zuhogó eső erősen befolyásolták mindkét csapat játékát és képességét, de mindazonáltal az egész mérkőzés folyamán világosan kitűnt a SAC. nagyobb tudása. Mindjárt a játék elején 11-es rugást kap a SAC, melyet Bendik goollá értékesít s ez volt azután a mérkőzés egyetlen goolja is. Bár mindkét részről erős támadások folytak, goolt egy sem eredményezett, amit mindkét csapat erős védelmének lehet tulajdonítani.

— **A Charles-cirkusz megérkezése.** Exotikus arabok, mesolygó arcu kínaiak, napbarnította cow-boyok, tüzesvérű kabilok érdekes színes csoportjai járkálnak szerteszét a városban. Mi van ma? Megérkezett a Charles-cirkusz, ez a páratlanul álló látványosság, a világ legnagyobb vándorcirkusza. Hatalmas különvonat szállította ide Kassáról a cirkuszt, amelynek felállításában magában véve is egy nagyszabású, fényes látványosság volt. Az óriási kiterjedésű sátorvárost 250 tanult, kipróbált munkás állította fel bámulatos gyorsasággal és precizitással. A ma esti megnyitó díszelőadásra óriási érdeklődéssel készül az egész város és a környék közönsége, hiszen ilyen nagyarányú dolog évtizedeken át sem igen fordul meg nálunk. Itt megemlíthetjük, hogy az utolsó előadás visszavonhatatlanul pénteken délután 4 órakor lesz a teljes esti műsorral, használja ki tehát mindenki az alkalmat, hogy a 3 előadásnak legalább valamelyikét megnézze. Az állatgyűjtemény és a próbák folyó hó 19-én és 20-án d. e. 10 óratól csekély belépődíj ellenében megtekinthetők.

— **Városi tejszarnokot!** (Levél a szerkesztőhöz.) Köztudomású, hogy Ujhelyben állandóan nagy a tejszűkölet. Az már nem elég, hogy a tejet alaposan meghamisítva, összezsugorítva kapja a fogyasztó, ma már sok háznál egyáltalában nem is kapnak tejet. Azok a bizonyos falusi és tanyai tejszarnokok, akik házakhoz szokták hordani hónapszámra a tejet, elmaradnak, részint azért, mert ha kofának adják el a tejet, drágábban adják el, részint pedig azért, mert vagy a tehénük beteg, vagy pedig már utóközben akadnak vevők. Egyszóval, mindenfelé a városban az a panasz, — hosszú idő óta és valószínű, hogy sokáig is tart ez a panasz, — hogy nincs elegendő jó tej. A piacon pedig mindennek lehet mondani azt a fehér folyadékot, amit a kofák árulnak, csak tejszűkölet. Egyszerűen főlhabosított és vakmerőség az, amennyire már a kofák merészkednek. Ezeknek a bajokon se vegyvizsgálat, se hatósági szigorúság nem segít, hanem egy alapos nagy konkurrencia. Egy egészséges konkurrencia, amelyet a város kezdené, mindenütt, mindenféle módon rokonszenvvel találkozónak. Állítson fel, létesítsen a város egy városi tejszarnokot, jól járna vele a város is,

a publikum is. Az előbbi kis percentszerű nyereséggel egy kis jövedelmet biztosítana magának. (Hisz itt annyira szükség van a jövedelemre!) Az utóbbi pedig szívesebben szerezne be szükségletét egy városi intézménynél, mert afelől nyugodt volna, hogy tiszta, jó és olcsóbb élelmiszerekhez jutna.

— **A pataki főiskolából.** A sárospataki ref. főiskola évnyitói ünnepélye a szokásos ünnepélyes módon folyt le ezidén is a főiskola imatermében az igazgató-tanács, a tanári kar, az ifjuság és nagyközönség jelenlétében. A 37-ik dícséret elnevelése után Novák Lajos theol. tanár, a főiskola lelkésze mondott magas szárnyalású imát, melyet Dr. Szabó Sándor jogtanár, főisk. közigazgató megnyitói beszéde követett. Ezután Marton János theológiai, Dr. Trócsányi József jogi és Dr. Karády György gym. tanárok tartották meg székfoglaló értekezéseiket, melyeknek figyelmes meghallgatása után Dókus Gyula, a főiskola világi gondnoka szép üdvözlő beszéd keretében, az egyházkerület nevében a három nagykézsűltű tanárt ünnepélyesen beigtatta. A megnyitói után délelőtt és délután az igazgató-tanács ülésezett. A határozatok között legfontosabb azon elvi jelentőségű döntés, mely szerint kimondták, hogy a jogakadémiát minden körülmények között fenntartják s ilyen irányú előterjesztést tesznek az egyházkerületi közgyűlésnek.

KÖZGAZDASÁG.

Milyen lesz az új bor ára?

II.

(Fővárosi munkatársunktól.) Hogy Ausztriában is ugyanígy áll a dolog, azt épen oda irányuló borkivitelünknek hónapról-hónapra való folytonos emelkedése s az ottani magas borárak bizonyítják. Az idei szüreti kilátások pedig ott is hasonlóak a miénkhez.

Kétségtelen tehát, hogy ha az idén annyi borunk teremne is, mint a múlt évben, az is igen könnyen és jó áron találna vevőre. Minthogy pedig az idei bortermetés az említett elemi csapások miatt — sajnos — jóval kevesebb lesz, a boráraknak okvetlenül emelkedniök kell.

Ez az oka annak, hogy az idei must és új bor iránti kereslet máris szokatlanul megélnékült. Az osztrák borkereskedők máris jóval magasabb áron keresik az új árut, mint a múlt évben és az osztrák és magyar szaklapok közlései szerint, az eddigi elővételeknél szívesen adtak hektoliterenként 40—50 koronát olyan alföldi borvidékeken is, ahol más esztendőben ennek az árának a feléért is lehet új bort kapni. Az idei jó gabona-termés és a magas munkabérek természetesen a fogyasztó közönség jövedelmének és így fogyasztó képességének is növekedését vonják maguk után s ez szintén elő fogja segíteni a belföldi borkereslet emelkedését.

Ismételjük tehát, hogy az idei termésű borok árának kedvező kialakulására s a múlt évihez képest való emelkedésére minden előfeltétel megvan, hacsak maguk a termelők nem fogják a dolgot elrontani.

Ezt annál inkább hangsúlyozni kell, mert az előző években is jórészt maguk a termelők voltak az okai annak, hogy jobb árak nem voltak elérhetőek.

Sok esetben ugyanis a szőlősgazdák — a borárak alakulására befolyást gyakorló körülmények tekintetében egyáltalában nem lévén tájékozva — jóval korábban és jóval olcsóbban tették eladónak termésüket, mintsem kellett volna s így kevesebbet kaptak, mint amennyit kaphattak volna a borért.

Különösen a szüret előtt való eladás az, amire nézve a bornál igen nagy óvatosság ajánlható. Mert természetes dolog, hogy az aki a bort hetekkel vagy esetleg hónapokkal a szüret előtt megveszi, amikor még a must minőségét illetőleg senki sem lehet tájékozva, úgy csinálja meg a számítását, hogy a vétel akkor is kifejtse magát neki, ha az előre megvett must silány minőségű lesz is. Minthogy nálunk nincs szokásban a vételárnak a must cukortartalma szerinti való megállapítása, hanem hektoliterenként megállapított fix áron történik a vétel, az elővételeknél a vevő ugyanannyit fizet akár 12 fokos, akár pedig 24 fokos lesz a must s így természetes, hogy a vevő a vételárat a legrosszabb esetre kalkulálván, a mustnak minőségbeli érték-többlete tisztán az ő javára esik. Aból a termelőnek semmi haszna nincs, hanem csak kára van.

Hasonlóképpen csak a vevőnek lehet haszna abból is, ami pedig — sajnos — nagyon gyakori eset, ha az elővétel alkalmával mutatkozó termés mennyiségében a szüretig, bármi oknál fogva, csökkenés áll be.

Ha ugyanis az elővételkor — mondjuk júliusban vagy augusztusban — bő, közép vagy akár milyen termés mutatkozik, természetes, hogy a vevő ehhez képest fogja a vételárat megajánlani. Ha már most elemi csapások, peronospora, szőlőmoly, aszály, jégverés stb. folytán a termés szüretig felére, negyed részére vagy még ennél is kevesebbre apad is le, azért a vevő egy hektoliter mustért mégis csak a jobb termés kilátások közt megállapított árt fogja megfizetni, holott a must, a termés mennyiségének csökkenése folytán, tényleg sokkal többet fog érni szüretkor. Az elővételkor mutatkozó termésmennyiségének csökkenése folytán természetesen elévül az értékelkedés tehát megint csak a vevő javára esik s az eladónak ebből ismét tetemes kára származhatik.

Mind a termés mennyiségének csökkenéséből, mind a minőség javulásából származó s a borárak kedvező alakulását okozó előnyökről le kell tehát mondania annak, aki a mustot jóval a szüret előtt eladja. Ezzel azonban nemcsak magának okoz kárt, hanem a többi szőlőbirtokosoknak is, meat az ilyen olcsó eladások rendszerint a borárak lenyomását eredményezik az illető borvidéken.

Vannak szőlősgazdák, akik nem is maguk szüretelnek, hanem a tőkén adják el a termést, ami rendszerint még a legrosszabb üzlet szokott lenni a termelőre.

Az is nagy hiba, hogy ha a termelők nem gondoskodnak előre a szüretre szükséges hordókról, mert szüretkor, amint ezt különösen nagyobb termés esetén, például 1908-ban látuk, vagy nagyon drágán, vagy egyáltalában nem kapnak már hordót. Így teljesen kiszolgáltatják magukat a vevőknek s kénytelenek potom áron elvesztesgetni a termést s ez megint csak hátrányos a többi termelők borai árának alakulására is.

Most, mikor az új bor árának kedvező alakulására a legjobb kilátásaink vannak, melegen ajánljuk az elmondottakat szőlősgazdáink figyelmébe. Használjuk ki az új bor árának kedvező alakulására alkalmas conjuncturákat, amire oly nagy szükségünk van, mert köztudomású dolog, hogy ma már évről-évre többre kerül a szőlő megmunkálása és fenntartása s ezt a borkereskedőknek is méltányolniuk kell.

Ne siessünk az új bor eladásával!

Felolvasó szerkesztő: Dr. Adriányi Béla.

Helyettes szerkesztő: Teleky Sándor.

Laptulajdonos: Éhler Gyula.

Sátoraljaujhely

HUNGARIA

Széchenyi-tér 6. sz.

a rk. templom mellett.

vegytisztító- és gőzmosó.

Tisztításra elfogad mindennemű béli és alkalmi ruhákat, butorszöveteket. Gallérok, kézelők kristály fehér tisztítása. Vasalások 1 órán belül.

CHARLES CIRCUSZ.

Sátoralj helyen,
a dohánygyár mellett
épített óriási sátorban

Ma szerdán, szept. 18-án

Diszes

Megnyitó Előadás

melynek keretében föllépnek
az összes attrakciók.

Kezdeté este pont 8 órakor.

Holnap, csütörtökön, szept. 19-én

Nagy

Sport Előadás

szenzációs műsorral.

Kezdeté este pont 8 órakor.

Pénteken, szeptember 20-án

délután 4 órakor

Diszes Bucsuelőadás

fényes műsorral.

Az állatkert és a próbák
19-én és 20-án délelőtt 10
órától kezdve csekély belé-
pődij mellett megtekinthetők

Használja ki az alkalmat, mert
ilyen nagyarányu, elsőrendű
vállalat előadásában csak vi-
lágvárosokban gyönyörköd-
hetik.

CHARLES CIRCUSZ.

Mindennemű sor-, dísz- és
gyümölcsfák, díszeserjék, bokrok,
hónapos rózsák és minden a ker-
tészetbe vágó növények nagy vá-
lasztékban kaphatók gróf Lónyay
Elemér bodrogolaszii kertésze-
tében és a „Stephaneum“ keres-
kedelmi és növénytermelési te-
lepén **Oroszvárott** Moson me-
gyében.

Eladó ház.

Sátoralj helyen, a Petőfi-
uteza 4. sz. alatt levő földszintes
ház szabad kézből eladó.

Értekezhetni a tulajdonossal:

Reichard Sajossal.

2026/1912. vh. szám.

Árverési hirdetmény.

A sátoralj helyi kir. járásbíró-
ság 1912. V. 941/4. sz. végzése folytán
az Első Magyar Általános Biztosító
Társaság 981 korona 42 fillér köve-
telésének és ezek járulékaiknak behaj-
tása végett 1912. évi szeptember hó
30-án délelőtt 11 órakor Sátoralj-
helyben, Főutca 18. szám alatt,
a végrehajtást szenvedő lakásán
elárverezem azon 1060 koronára be-
csült ingókat, melyeket a miskolci
kir. törvényszéki 7869/1912. V. számú
végrehajtást rendelő végzése alapján
a sátoralj helyi kir. járásbíró-sági
1912. V. 941/2. számú végrehajtási
jegyzőkönyvben 1-4 tételek alatt
lefoglaltam, u. m.: butorokat, zong-
orát stb.

Sátoralj hely, 1912. évi szept.
hó 12-én.

Rosner Imre,
bir. végrehajtó.

15049/1912. polg. szám.

Hirdetmény.

A kir. törvényszék mint urbéri bíróság a sáros-
pataki 254. számú betétben A. I. 1-30. sor, 11465.
11466. 11467. 11468. 11469. 11470. 11471. 11475.
11476. 11477. 11478. 11479. 11480. 11481. 11482.
11484. 11485. 11486. 11487. 11488/1. 11488/3. 11489.
11600. 11601. 11602. 11603. 11604. 11605. 11606.
11607. hr. szám alatt a kenézlői volt urbéres gazdakö-
zönség tulajdonául jelzett külingatlanok felosztásának
hitelesítése céljából a 20326/1890. I. M. sz. rendelet
5. és 46. §§-ai értelmében az 1912. évi november hó
2-ik (második) napjának d. e. 9 órájára Kenézlő köz-
ségbe a község házához nyomozati eljárást tűz ki.

Annak foganatosításával Lábos Béla kir. törvényszéki
bíró-t megbizta.

A kitűzött katárnpra a közös külingatlanokra joga-
sultakat oly hozzáadással idézi meg, hogy meg nem je-
lenésök az eljárás foganatosítását akadályozni nem fogja
s hogy az eljárás további folyamán személyenkénti idé-
zés vagy értesítés elvárása nélkül érdekeik képviselő-
től gondoskodjanak.

Kelt Sátoralj helyben, a kir. törvényszéknél, 1912.
évi szeptember hó 12. napján.

Sáros s. k.,
eladók.

Wieland s. k.,
elnök.

Bükkfaeladási hirdetmény.

A varannói járáshoz tartozó Aranyos-
patak község határában fekvő urdalmi er-
dőből, tövön 44 kataszt. hold 100 évesnél
idősebb, szép bükkerdő eladó.

Az eladási feltételek megtudhatók az
urdalmi erdőmesteri hivatalnál Varannón.

Bérbeadó lakás.

A Csalogány-utca 21. sz. alatt
lévő, a Központi Takarékpénztár
tulajdonát képező egy négy szo-
bás lakás fürdőszobával és mel-
lékhelyiségekkel **azonnal bére-
adó.**

Értekezhetni lehet a Központi
Takarékpénztárnál.

Képzett gazdatiszt,

ki már 25 éve állandóan
nagyobb uradalmakban
mint gazdatiszt és intéző
működött s a gazdaszat
minden ágában kellő jár-
tassággal bír, kitűnő bizo-
nyítványokkal birtokvál-
tozás miatt

állást keres.

Bővebb felvilágosítással
készséggel szolgál kiadó-
hivatalunk, hová a levél-
beli megkeresések is in-
tézendők.

6202/1912. tk. szám.

Árverési hirdetményi kivonat.

A sátoralj helyi kir. törvényszék telez-
könyvi hatósága közhírré teszi, hogy dr. Isépy
Tihamár végrehajtónak, Szege Albert és társai
végrehajtást szenvedők elleni 1000 korona tőke-
követelés és jár. iránti végrehajtási ügyben a
sátoralj helyi kir. törvényszék (sátoralj helyi
kir. járásbíró-ság) területén levő, Ladamóc köz-
ség határában fekvő, a ladamóczi 58. számú be-
tétben A. I. 1-23 sor, 449. 492. 585. 774/2.
775/2. 966. 971. 973. 977. 1069. 1251. 1252.
1533. 1534. 1535. 1890. 1891. 2051. 2052. 2053.
2054. 2062/4. 2065/91. hr. szám alatt felvett
Szege Albert, kiskoru Világi Gyula, Róza és
Lajos nevén álló jószágtestre 1904 koronában
ezennel megállapított kikiáltási árban az árverést
elrendelte és hogy a fentebb megjelölt ingatlan
az 1912. évi szeptember hó 26. (huszon-
hat) napján délután 3 órakor Ladamóc köz-
ségben, a község házában megtartandó nyilvános
árverésen a megállapított kikiáltási áron alul is
eladatni fog.

Árverezni szándékozik tartoznak az ingatlan
becsárának 10%-át, v. 190 K. 40 fill.-t készpénz-
ben vagy az 1881: LX. t.-c. 42. §-ában jelzett ár-
folyammal számított és az 1881. évi nov. 1-én
3333. sz. a. kelt m. kir. igazságminiszteri rende-
let 8. §-ában kijelölt óvadékképes értékpapirban
a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881:
LX. t.-c. 170. §-a értelmében a bánatpénznek
a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított
szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

A kir. törvényszék telekkönyvi hatósága
megállapítja, miszerint:

1. a fenti ingatlan a kikiáltási ár $\frac{2}{3}$ részé-
nél alacsonyabb vételárban le nem üthető;
2. hogy azon árverelő, aki a kikiáltási árat
meghaladó ígéretet tesz, köteles nyomban a
leütés után bánatpénzt az általa ígért vételár
10%-áig kiegészíteni, mit ha elmulaszt, ígérete
figyelmén kívül marad s a haladéktalanul foly-
tatandó árverésben mint árverelő, többé részt
nem vehet;
3. az utóajánlat akkor is kötelező, ha az
utóajánlattevő az árverésben meg nem jelenik;
4. Ha az árverésen az utóajánlatnál nagyobb
ígértet nem tétetett, az ingatlan az utóajánlattevő
által megvettnek nem jelentetik ki;
5. az újabb árverés költségét vevő az ígért
vételáron felül köteles viselni.

Sátoralj helyben, a kir. törvényszéknél,
mint tkvi hatóságnál 1912. évi aug. hó 3-án.

Makó s. k.,
kir. törvényszéki jegyző.

Grand **ESPLANADE** Szálló Nagy **BUDAPEST,**
HOTEL **SZÁLLODA** III., ZSIGMOND-UTCZA 38-40.
Telefon 130-35.

a Szent-Lukács- és Császár-gyógyfürdőkkel szemben. (Rózsadomb parkos tövében.)

A modern technika legújabb vívmányainak alkalmazásával teljesen újonnan épült
hat emeletes szálloda pazar fényvel berendezett **250 szobával** Rézbutor, központi légfűtés, minden szobában hideg-, melegvíz,
villanyvilágítás, Lifték, külön olvasó, társalgó, író-szobák stb.

Elsőrangú étterem és kávéház.

Penziórendszer is. Kereskedelmi utazók és fürdőzőknek igen alkalmas. A vonatokhoz saját autojáratok.

Villamos közlekedés minden irányban. — Mérsékelt polgári árak.
Uri és női fodrász a házban.

Szives pártfogást kér **PALLAI MIKSA,**
igazgató-tulajdonos.

